

ŞAHMERDAN

Sait Faik Abasıyanık

HECE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Şahmerdan /	9
Çelme /	15
Kaşık Adası'nda /	27
Mahpus /	37
Bir Define Arayıcısı /	43
Projektörcü /	51
Francala mı, Ekmek mi? /	57
Paşazade /	61
Krallık /	65
Çöpçü Ahmet /	69
Köye Gönderilen Eşek /	73
Zemberek /	79
Alt Kamara /	85
Satılık Dünya /	89
Köy Hocası İle Sığırtmaç /	93
Şeytanminaresi /	97
Bekâr /	101
Beyaz Pantolon /	109
Bir Kadın /	117

ÖN SÖZ

Sait Faik Abasıyanık (1906-1954), Türk hikâyeciliğinin zirve şahsiyetlerindedir. Lise yıllarında başlayan edebiyat hevesini bir tutkuya dönüştüren ve yaşamı boyunca yazma arzusunu yitirmeyen Sait Faik, kısa denilebilecek hayatında pek çok eser kaleme almıştır. Onun lise yıllarında “İpekli Mendil” ve “Zemberek” ile başlayan yolculuğu, devrin süreli yayınlarında devam etmiş; otuzların ortalarında o da her genç yazar gibi yazdıklarını kitaplaştırmamanın peşine düşmüştür. Yazar, 1936’da ilk kitabı *Semaver*’i yayımlamasının ardından çoğu dönemin süreli yayımlarında yayımlanan hikâyelerini kitaplaştırmıştır. *Şahmerdan*, *Sarnıç*’ın (1939) ardından basılan üçüncü kitaptır.

Sait Faik’in dil, yapı ve üslup açısından ilk dönem eserleri arasında yer alan *Şahmerdan*’da yazar, belirli bir dünya görüşüne bağlı kalmadan, sıradan görünen insanın kendi dünyasındaki büyük yaşantıları anlatmaktadır. O, insanın ayakta kalma çabasını anlatmaya değer bulur; psikolojik unsurlar yerine davranış ve diyaloglarla insanı görünür hâle getirme isteğindedir. Yazarın İstanbul ve Bursa’da geçen gençlik yıllarının izlerini taşıyan, yer yer otobiyografik unsurların belirdiği bu hikâyeler yazarın hikâye tekniği açısından farklılıklar denediğini de göstermektedir.

İlk baskısı 1940’ta Çığır Kitabevi tarafından yapılan *Şahmerdan*’ın Sait Faik hayattayken yapılan ikinci baskısı 1951’de Varlık Yayınları tarafından yayımlanmıştır. İlk baskıda yer alan “Kriz”, *Kumpanya*’da; “Garson” ve “Birtakım İnsanlar” ise *Semaver*’de basılmıştır. Bu edisyonda, yazarın elinden çıkan son baskı esas alınmış, hikâyeler; ilk yayımlandıkları süreli yayınlar ve ilk baskı ile karşılaştırılmıştır. Tespit edilen farklar, dip-

notlarla gösterilmiştir. Yazım ve noktalama hususunda günümüz kurallarına uyulmakla birlikte yazarın yerel söyleyişleri koruduğu kısımlarda orijinal yapı korunmuştur.

Bir yazarın yazın dünyasındaki geçirdiği değişimi, eserlerinin art zamanlı değerlendirilmesi kadar eser baskılarında görülen farklılıklar da göstermektedir. Sait Faik'in dergilerdeki hikâyelerinin kitaplaşma sürecinde geçirdiği dönüşüm de yazarın çağına uygun bir söz dağarcığı kullanma ve durulaşma kaygısının bir göstergesidir. Kitap boyunca var olan dipnotlarda görüleceği üzere Sait Faik, sözcük seçiminde çağının dil tercihlerine uyum göstererek kimi sözcükleri değiştirmiş; bir ek ya da sözcüğü çıkardığı gibi büyük bir paragrafı da hikayesinden kaldırmıştır.

Çağdaş Türk hikayesinin gelişmesine dergileri ve yayınlarıyla büyük katkı veren Hece Yayınları, Sait Faik'in hikâyeciliğindeki değişimi gösteren bu edisyon kritiği yayımlayarak da büyük bir hizmet sunmuştur. Başta herhangi bir maddi kaygı gütmeyen bu işi üstlenen Sayın Ömer Faruk Ergezen Bey'e ve yayın dizisinin editörlüğünü yürüten Sayın Dr. İbrahim Demirci'ye çok teşekkür ederim.

Doç.Dr. Koray Üstün

ŞAHMERDAN¹

Şahmerdan kurulduğu zaman bir giyotin hâliyle² meydana çıkıvermişti. Direkler hazırды. Birer birer güçlükle iskelenin altına yerleştirildi.

 st ne boynundan geçen d ğmesiz bir heybe sırtını hatırlatan yamalı ve partial bir yelek -yelekten çok hırkaya benzeyen bir şey- geçirmiş; ellilik, kır saçlı, fakat din , okkalı bir adam bağırdı:

– Salih, Abdurrahman, Şaban, Ali... Hadi  ocuklar!

Şahmerdanın bin kiloluk ağırlığının inip kalktığı iki ucu boş bırakılmış direklerin iki tarafına, Salih ve Şaban... diye bağırıldığını duyar duymaz, iki adam koşarak gelip oturdu.

Heybeden yapılmış partial yelekli, şahmerdan makinesinin  st vanesine sarılmış demir telin ucuna geçti. Dört hamlacı ise

¹ İlk yayın: *Yeni Mecmua*, 21.07.1939.

² Dergide “siluetiyle”

ağır ağır, iskelenin direklerini, sudaki balıkları seyrede ede, eğlene eğlene makinenin kollarına yapıştılar.

“Şahmerdanın buharla işleyeni iki yüz, üç yüz, beş yüz kilo ağırlığı iki nefeste yukarıya kaldırır. Fakat dört kişi bu bin kiloyu makinenin büyük ve küçük çarkı sayesinde ancak işletebilirler. Ağırlığı yukarıya çekmek için en aşağı on beş dakika çalışmak lazımdır. Saatte bir de on beş dakika mola vermeden çalışmaya imkân yoktur.

“Bir liraya bu iş görülmez, görülmez ama, zamanlar kötü birader. Ben Karahisarlıyım. Dalgıçlıktan tut da tersaneye kadar girmedığım deniz kapısı kalmadı. Hepsinden biraz çakarım...”

– Hadi çocuklar!

Biri çok sarışın³, narin bir adamdı. Ötekisi uzun boylu, esmer ve sıska... Bir tanesi kısa boylu, kalın enseli ve zaman zaman birdenbire kızaracağı yerde sararan bir şişman. Dördüncüsü de her gün tesadüf edilen hamallar gibi alelâde, hiç kuvvetli gözükmediği hâlde yorulmaz birisi.

Şimdi bu dört amele var kuvvetleriyle çalışıyorlardı.

Sarışın, narin⁴, uzun boylu amele ile şişman, kalın enseli bir arada, diğer ikisi de makinenin öbür kolunda idiler. Bin kilo iki kalasın arasında ağır ağır şahmerdanın ta tepesine kadar çıkıyor, sonra dipte oturan ve ağırlığın aralarında gidip geldiği iki direği sımsıkı iplerle tutanlardan biri;

– Hooo! diyordu.

Makinedekiler duruyor, terlerini siliyorlardı. Ağırlığı yukarıya çekmeye yarayan demir telin ucunu tutan Karahisarlı;

– Haydi!.. diye bağırıyordu.

Yine dipte, kalasın yanında oturmuşlardan biri;

– Bando!! diye haykırıyordu.

Karahisarlı sımsıkı tuttuğu telin ucunu bırakıyor⁵, demir tamponlar birbirine vurup iskeleyi ileri geri sarsıyor ve bin kilo tok bir sesle kırmızı ucu gözüken demir putreli on santim daha

³ Dergide “bir İsveçli kadar çok sarışın”

⁴ Dergide “İsveçli gibi narin”

⁵ Dergide “bırakıyor, tahta iskele binası bir defa sarsılıyor,”

deniz dibinin meçhul taşına sokuyordu.

Karahisarlı, çelik teli ağır ağır topladıktan sonra çocuklarına seslenir gibi;

– Haydi çocuklar! Bu sefer biraz daha yukarı kaldıralım. Daha iyi. Ne kadar yukarıdan inerse o kadar derine girer. Hadi çocuklar... diyordu⁶.

Sarışın amele⁷ kıpkırmızı kesilmişti. Saçları yavaş yavaş kirli elleriyle yağlanıyor, boynunun damarları şişiyor, göğsü harikulade genişliyor, narin vücudu, birdenbire, atlet insanlarda olduğu gibi atlaşıyordu. Aynı kola yapışmış arkadaşı şişmanın yüzünde bir damla ter yoktu. Yüzü ise müthiş bir kuvvet sarf ediyormuş gibi buruşuyordu. Fakat bu sahte buruşukluk çok beceriksiz bir şekilde yapılıyordu. Öteki koldaki iki hemşeri olduğu sözlerinden anlaşılan iki hamlacıdan birisi acınacak bir zayıflıktaydı. O da bütün işi arkadaşına bırakmaya çalıştığı için kızarmıştı. Arkadaşı ise ona en küçük bir kuvvet bile sarf ettirmemek için elinden geleni yapıyordu.

Karahisarlı yeniden;

– Vira çocuklar, dedi.

Haziran yağmurları birdenbire kesilmiş, yaz; rüzgârsız, ağır ve kasvetli iskelenin ve denizin üstüne çöküvermişti. Dört hamlacı terliyorlardı. Putrel bazen denizin içinde bir kayaya rastlıyor, demir güllenin üstüne bütün hıncıyla düşmesine rağmen ancak iki-üç santim giriyor yahut da demir putreli bir balmumu gibi bir vuruşta eritiveriyordu. O zaman demiri yeniden hava tazyiki ve oksijenle işleyen ateş makineli “Chalumeau” ile kesmek lazım geliyordu.

Bir cıgara molası esnasında sarışın amele⁸, yardımcısı Salihe:

– Bana bak ulan, dedi, numaracı! Beni eşek yerine alma. Namusum hakkı için, bir kafam kızarsa, atarım denize seni.

– Bir halt edemezsin, diye söylendi Salih.

– Görürüz... dedi öteki.

⁶ Dergide “diyordu” yoktur.

⁷ Dergide “İsveçli amele”

⁸ Dergide “o İsveçli gibi sarışın amele”

Salih, amele başı mevkiinde olan Karahisarlı'nın komşusuydu. Zor işlerden kendini ancak bu sayede ve kancıklıkla kurtarabiliyordu. Karahisarlı ise Salih'in bu hâllerini görmemezliğe gelir;

– Çalışıyor, derdi, fena çalışmaz bizim Salih. İyi ameledir.

Cıgaralar bitmişti. Tekrar iskelenin damı gölgesinden güneşin önüne çıkmak cesaretini, kendinde ilk Abdurrahman buldu. Bu çok sarışın⁹ olan ameleydi. Sonra sırasıyla zayıf, zayıfın arkadaşı ve Salih geldiler.

Karahisarlı:

– Haydi çocuklar, bu son galiba, dedi. Bu sefer kazıgı kaktık. Vira! diye haykırdı.

Çarklar dönüyor. Küçük çark büyüğü döndürüyor. Ağır tokmak ağır ağır tepeye yükseliyordu. Birdenbire hepsi durakladılar. Karahisarlı teşci etti:

– Ha çocuklar ha!

Bütün asılmalara rağmen ağırlık yukarıya çıkmıyordu. Karahisarlı'nın elini kalın tel kesiyor.

– Gayret, diye bağıırıyordu.

Bir gayret daha sarf ettiler. Çarkın dişleri tebessüm eder gibi tatlı bir ses çıkardı. Sonra zincir şıkırtısı gibi bir ses duyuldu. Şahmerdan ta tepedeydi. Bin kilo, Karahisarlı'nın sözüne göre, bin beş yüz kilo olarak yere düşecekti.

Öküzleri durdurur gibi bir ses işitildi:

– Hooo...

– Haydi!

– Bando!!

Demir putrel müsait bir zemin bulmuş olacak ki bir yirmi santim denizin kumları içine daldı. İskelenin dibindeki balıklar uzaklara kaçıştı.

Şimdi dört amele nefes nefeseydiler. Salih'in arkadaşı, sarı yulaf saçlı Abdurrahman Salih'e dik dik baktı. Deminki duraklamanın sebebi oydu. İş büsbütün açığa vurmuştu. Abdurrahman'ın gözünün içinde hınç ve hiddet parlıyordu.

⁹ Dergide "İsveçli gibi sarışın"

Salih edepsiz insanlara has bir lakaydiyle denizi seyrediyordu. Abdurrahman'ın içinden bu kıcı kendisine dönük adama bir tekme savurmak, şahmerdanın inip kalktığı iki direğin arasından şu herifi, denize uçurur vermek geçti. Fakat yalnız;

– Ulan kahpe, dedi.

Karahisarlı:

– Kime diyon ulan, dedi, o lafı?

Abdurrahman bu adamdan çekinirdi. İsterse parasını bile vermez. Bu kimsesiz, ne idüğü belirsiz, lakayt iskelenin köyü içinde Abdurrahman'ı perişan bırakabilirdi.

– Anama, dedi.

– Neden?

– Neden olacak, dedi, beni doğurduğundan.

Karahisarlı:

– Tövbe estağfurullah... demekle iktifa etti.

Sonra yine her zamanki munis ve iyi hâlini aldı.

– Haydi evlatlar, dedi, bu son. Ama çok kaldıralım. Hadi!

– Vira...

Çarklar dönüyor fakat zaman zaman, zıncı diye duraklıyorlardı. O zaman Abdurrahman'ın gözleri ateşle dolu, Salih'e çevriliyor, Salih suratını defî hacet eder gibi¹⁰ buruşturuyordu. Zannediyordu ki ancak böyle buruşturursa ne kadar kuvvet sarf ettiği anlaşılacak. Fakat ne boynunun damarları şişiyor ne de kalın, yağlı ve tüysüz kollarında bir adale hareketi görülüyordu. Abdurrahman hınçla ve müthiş bir enerji ile, dönmeyen çarka âdeta tekme atarcasına kola yapıyor, aşağıya veya yukarıya indirmeye veya çıkarmaya çalışıyordu. Bu arada o, öteki koldakilere bakıyordu, Salih'e¹¹ bakmamak için. O koldakilerden zayıfın, arkadaşına biraz olsun yardım ettiği¹², arkadaşının ise iki işi birden gördüğü terden sırtına yapışmış gömleğinden anlaşılıyordu.

Bir ara¹³ yine, zıncı diye durdular.

¹⁰ Dergide “çirkin çirkin”

¹¹ Dergide “Abdurrahman'a”

¹² Dergide “yardım ettiği pek belli”

¹³ Dergide “bir ara” yoktur.

Karahisarlı:

– Biraz daha, dedi, biraz daha çocuklar...

Abdurrahman boynunun ve şimdi alnının damarı da şişerek kola asıldı. Salih bu sefer yüzünü buruşturmaya bile lüzum görmemişti. Şahmerdan tepedeydi.

– Hoooooooo... diye bağırıldı.

–Haydi.

– Bando! Bando!

Bin kilo, bin beş yüz kilo olarak düştü.

Karahisarlı, teli bir vücut hareketiyle ileriye doğru bırakmıştı. Abdurrahman hızla bir yarım sağ döndü. Arkadaşı Salih'i müthiş bir tekme ile denize yuvarladı. Kendisi de sırtüstü, ağzından kan boşanarak iskelenin tahtaları üzerine düştü. Salih yüzme bilmediği için bir on dakika içinde boğulmuştu. Abdurrahman'ı hastaneye kaldırdılar.

Bu son putreldi. O da çakılmıştı. Şahmerdan makinesini, akşam karanlığında öteki iki amele, sessiz sadasız, bir son vapurdan sonra söktüler.

ÇELME¹

Hemen bir on dakika yürüyünce kasaba haricine çıkılır. Şimdi artık insan kuş misalidir. Şose hür, serazat, serseri uzanır. Yanın sıra kambur gölgen yürür. Geçenler ‘selamünaleyküm’, derler.

Kimse kasketini ötekine çıkarmaz. Fakat herkes herkesle ahbap olabilir. Ceviz ağaçlarının altına çökebilir, tabakalarınızdan birer cıgara yakabilirsiniz. Belki de hiç konuşmadan, bir daha konuşmak ümidi bile kalmadan “Allahayısmarladık!” der, birbirinizden ayrılır gidersiniz.

Tekrar, yola düzülür, içinizde bir insanla yapılmış ahbaplığın şenliğini, bir ceviz ağacı gölgesinden sırta yapışmış köylerin, uzak dağların, kıvranan çayın, uzak bir gölün parıltısı; içinizde bir hasreti, bir yakınlığı ve bir yakın uzaklığı, hatıraları, sevinç ve kederleri ve aşkları eşlemiştir.

Şoseden ayrılan yolların güzel, harikulade yerlere, bilinmedik, hep arzulanmış yerlere gittiklerini zannetmeyen bir yaradılıştaki kaç insan vardır, bilmem? Varsın olsun! Mademki her zaman insanların içinde bir cennet yaratmak hülyası hakikat kadar kuvvetlidir. Şoseden ayrılan, etrafında kara ve kocaman böğürtlenlerin olduğu ıslak gibi toprak yolda istediğiniz kadar cennet köyler, sevişen insanlar, mahsuldar topraklar, şarap içilen kahveler tahayyül edebiliriz. Mademki bugün evimizden çıkarken kırlara çıkmayı, çobanlarla konuşmayı, şoseden yürümeyi, böğürtlen yemeyi ve su kenarındaki çimenlere uzanmayı düşündük.

¹ İlk yayın: *Kurun*, 25.03.1937. Gazetede ki hikâye ile kitap baskısı arasında büyük farklılıklar vardır. Gazetede yayımlanan hâli hikâyenin devamına eklenmiştir.

Bırakın beni ey hakikatler! Yürümek istiyorum. Cennetlerin olduğu yere doğru. Ne açıkları ne açları ne beni kızına münasip görmeyen zengin tüccarı, hiçbir şeyi düşünmeyeceğim.

Dertlerimden kime ne?

Bırakın beni harpler... Kadınlar... Çocuklar... Açlar... Deliler. Yürümek. Şoseden ayrılan yoldan bir cennete doğru yürümeye bırakın.

O bayıra yaslanmış köye kadar çıkmayacağım. Bayırın dibinde su başını bulup oturacağım ve kendi kendime diyeceğim ki:

“İşte cennetin akar suyu... Cennete giremem. Burada dinleneyim.”

Bayıra resim gibi yapışmış, Fatma’ların Ali’lerle seviştiği, kahvelerinde delikanlıların şarap içip oynadığı, havaya tabancalar sıkıldığı, kaygısız memlekete gitmeye hiç niyetim yok. Çünkü:

Basık tavanlı, tütmüş sobası, pis cıgara dumanlarıyla dolu bir kahvede insanlar toplanmışlardır. Taşmış sulardan, vergiyi verememiş, mandasını satmış, harbin bize gelip gelmeyeceğinden, boku bokuna adam öldürmüştü, sıtmalıda bahsediyorlardır. Köşede, içi karmakarışık bir adam oturuyordur. Bu başkasının hesabına, bir zengin hesabına tam otuz sene askerlik etmiştir, ötekinin çocuğu Çanakkale’de ölmüştür. Bu al delikanlı yakın harpte süpürülecek...

“Aman şuranın böğürtlenleri harika, parmak gibi yahu, koş!” dedim, kendi kendime.

Susuzluktan yanmıştım. Söğüt ağaçlarının gölgesindeki böğürtlenler ne serin şeyler...

Böğürtlenleri yedikten sonra tekrar toprak yolda yürümeye başladım. Su sesi gelmeye başladı. Bin bir kuş, parlak yapraklı ağaçlarda kümelendi. İçime almak geldi. Gülmek istedim, tuturdum bir memleket havası...

– Ah anam, dedim, dünya güzelmiş be!

Bir çayırılığa varmıştım. Bir çocuk boylu boyunca çimenlerin üzerine yatmıştı. Bir inek otliyordu. Biraz ötede suyun sazları görünüyor. Daha ileride bir iskelet köprü, kara ve çürük tahatallarıyla duruyor. İnsan iki eliyle onu tutup sallamak, sallamak istiyordu.

Birdenbire kenarda bir harabe gördüm. Yine birdenbire buranın kasabanın eski bir mesire yeri, bu harabenin de bir değirmen olduğunu hatırladım.

Saçları dağılmış, burnu otların içinde, küçük ve simsiyah elinde bir uzun değnekle toprak yoldaki tahayyül ettiğim dünyalara varmış çocuğun yanına yattım.

Bir on dakika uyukladım. İçime on dört yaşımın hasretleri yığılmaya ve uyku, tepemden yıldırım gibi geçen kırlangıçların kanadında yıldız yıldız olduğu zaman yanımda bir ayak sesi duydum. Baktım bir jandarma.

– Merhaba hemşerim, dedi ve çöktü. Elinde mavzerini tutuyordu. Otların üzerine silahını bıraktı.

Bir cıgara yaktı. Konuştuk.

– Sen nerede ve niye bekliyorsun burada hemşerim? dedim.

– İşte burada...

İşaret ettiği tarafa baktım. Hakikaten kırmızı ve beyaz boyası uçmuş bir tahtadan, bir iskambil kâğıdından yapılmışa benzeyen karakol kulübesi duruyordu.

– Peki neden bekliyorsun? Buralarda bir şey yok ki... İn yok... Cin yok.

– Bilmem... dedi. Emir böyle...

Hâlbuki ben daha ona sual sormadan her şeyi hatırlamıştım:

Seferberlikteydi. Kasaba ne müthişti yarabbi! Fırınlardan önünü bugün hatırlamıyor gibiyim. Ömrüm oldukça da hatırlamamaya çalışacağım. Bununla beraber mesut insanlar yok değildi. İnsan başkalarının aç, perişan olduğu günlerde nasıl mesut olur, dememeli. Öyle bir olur ki. Öyle de bir olmayabilir ki...

Bir cuma günü bu mesut insanların hanımlarından mürekkep bir kafiye “değirmen başı” denilen bu mesiregâha doğru kestirme olsun diye mısır tarlalarının içinden, daha sabah sisi kalkmadan yola çıkmışlardı. Mısır yapraklarından sabah çiği ellerine, göğüslerine ve saçlarına düşüyor, çığlıklar koparıyorlar, gülüşüyorlar, kulaklarını, boyunlarını ve hatta çözükle düğmelerinden memelerini gıcıklayan mısır yapraklarına “çapkın!” diye latifeler ederek mesireye doğru geliyorlardı.

Bunlardan biri şube reisinin hanımıydı.

Tombul, beyaz, kara gözlü, otuzunda bir hatundu. Onun yanı sıra kaşları rastıklı, dudağı yok gibi ince, bıçak gibi sivri ve parıltılı gözlü, kuru ve parmakları gayet uzun kırk beş yaşlarında bir başka hanım yürüyordu. Şube reisinin tombul hanımına sataşan mısır yapraklarını kıskanç elleriyle koparıyor, ona yol açıyordu. Hanıma bakarken, bir hendek atlatırken bir kasaba delikanlısı gibi erkek tavrı alıyordu.

Yavaş bir sesle mısır yapraklarını azarlıyordu. Sonra şube reisinin hanımının kulağına, gözleri arkadan gelen hanımlarda, fısıldıyor, fısıldıyor... Tombul hanım basıyordu kahkahayı! Mavi sabah göğü cam gibi kırılıyordu, sisler hızlı hızlı dağ kenarına doğru koşup gidiyorlardı. Arkadan kalçalarını oynatamayan gayet şişman bir hanım ahlarla ohlarla kız olduğu pek belli, latif bir mahlûkun koluna abanmıştı. Genç kız alı al moru mordu.

Daha rüyasından yeni çıkmış çocukların tadiyla pelteli ve reçelli bir hâlde mavi gözleri insana bir ekmek gibi aziz geliyordu.

Hizmetçi olduğu anlaşılan, başı sımsıkı örtülü ve hotozlu, bir eskimiş fakat şık yeldirme giymiş diğer bir kadın da yedi-sekiz yaşlarında narin bir erkek çocuğun elinden tutmuştu. Öteki elinde ise gayet şık bir sepet taşıyordu. Hepsinin arkasında hiçbir şey görmediği, fakat birçok şeyler düşündüğü mahzun suratından belli bir total emirber geliyordu. Sırtında büyük ve kulplu bir sepet vardı. Elllerinde de bir diğer küçük sepetle bir kocaman paket taşıyordu.

Önde giden şube reisinin hanımıyla şakalaşan kırk beşlik hanım evvela şube reisinin hanımına;

– Ruhum!, dedi, şurada biraz dinlenelim...

Sonra arkaya döndü:

– Refika Hanım, dedi, isterseniz biraz dinlenelim.

Refika Hanım denilen şişman hanım:

– Aman, dedi, orada dinleniriz. Bir dinlenirsem bir daha artık kalkmam. Sizin de burnunuzdan getiririm. Aman, tövbeler tövbesi! Bir daha mı? A kadın! Senin bu vücutla değirmen başına